Dosarul nr. 2r-3928/23 (dosar electronic 2-23072482-02-2r-19102023)
Judecătoria Chișinău, judecător Violeta Gîrleanu

D E C I Z I E

***** 23 ianuarie 2024

Colegiul civil, comercial și
de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău
în componența:
Președintele ședinței, judecător Ana Panov
Judecătorii Viorica Mihaila şi Vitalie Cotorobai

examinând, în lipsa părților, recursul declarat de avocatul Carmanschi Vitalie, în interesele reclamantei S.A. ,,Orange Moldova", împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 1 noiembrie 2023, de restituire a cererii adoptată în cauza civilă inițiată la cererea de chemare în judecată depusă de S.A. ,,Orange Moldova" către Șchiopu Victor privind încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată, -

c o n s t a t ă :

La 16 octombrie 2023 avocatul Carmanschi Vitalie, acționând în numele și interesele reclamantei S.A. ,,Orange Moldova", în baza mandatului avocațial nr. 2034609 din 18 ianuarie 2023 s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Șchiopu Victor, solicitând încasarea datoriei în mărime de 6974,85 MDL și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 23.10.2023 s-a dispus a nu da curs cererii de chemare în judecată, potențialului reclamant fiindu-i acordat un termen de 3 zile din momentul primirii copiei de pe încheiere, pentru lichidarea neajunsurilor și, anume, prezentarea de reclamanta S.A. ,,Orange Moldova" a dovezii achitării taxei de stat în original, cu ștampila instituției emitentă.

Ulterior, prin încheierea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 1 noiembrie 2023, a fost restituită cererea de chemare în judecată depusă de S.A. ,,Orange Moldova" către Șchiopu Victor privind încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată, în temeiul art. 171 alin. (2) Cod de procedură civilă, pe motiv că reclamantul nu a înlăturat în termenul acordat de instanță neajunsurile indicate în încheierea, prin care nu s-a dat curs cererii.

Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond, la data de 16 noiembrie 2023 avocatul Carmanschi Vitalie, în numele și interesele reclamantei S.A. ,,Orange Moldova", a declarat recurs împotriva actului judiciar sus-numit, solicitând casarea acestuia și restituirea cauzei la rejudecare.

În motivarea cererii de recurs partea recurentă a indicat, că la materialele cauzei a fost prezentat un contract de mandat încheiat între reclamanta S.A. „Orange Moldova”, în calitate de mandant şi „PFB Legal Consulting” S.R.L., în calitate de mandatar, potrivit căruia la pct. 1.7. al Contractului este specificat că „*prin prezentul mandat, Mandatarului i se acordă dreptul de a achita, din cont propriu, cheltuielile de judecată în mărimea stabilită de legislaţia în vigoare pentru înaintarea acţiunii în instanţa de judecată şi cheltuielile de executare, în pricinile privind încasarea datoriilor de la debitorii Mandantului*”.

Susține, că împuterniciri similare se regăsesc şi în pct. 1.1., 1.2, 1.3, 1.4 ale contractului de mandat, prin care mandatarul „PFB Legal Consulting” S.R.L. a fost împuternicit de mandatarul S.A. „Orange Moldova” de a reprezenta interesele mandatului în raport cu debitorii, dispunând de dreptul de a contacta prin orice metode legale, negocia încheierea tranzacţiilor de împăcare, efectuarea tuturor acţiunilor necesare pentru înaintarea cererilor de chemare în judecată, precum şi obţinerea titlurilor executorii.

Menționează reprezentantul părții, că atât codul de procedură civilă, cât si legea taxei de stat nu exclude expres reprezentarea ca instituţie juridică. Or, nu este indicat în mod expres în lege că se nu admite reprezentarea la încheierea actului juridic de achitare a taxei de stat.

Consideră, că împuternicirile de încheiere a actelor juridice de achitare a unei taxe urmează a fi recunoscute de terţ, la caz instanţa de judecată, ca fiind valabile şi producătoare de efecte juridice faţă de destinatari.

Totodată a declarat partea recurentă, că achitarea unei taxe de stat nu poate fi asimilată unui act procesual care poate fi realizat şi materializat de către unul din reprezentanţii prevăzuţi în art. 75 Cod de procedură civilă. Or, simpla exigenţă de achitare a taxei de stat nu îi conferă acesteia particularităţi procesuale, actul juridic în sine fiind supus reglementărilor Codul civil.

Intimatul Șchiopu Victor, fiind informat despre examinarea recursului nu a prezentat referința la acesta și nu și-a expus poziția vis-a-vis de problema dedusă judecății.

Studiind recursul declarat şi materialele pricinii, motivele invocate de parte în susținerea acestuia în coroborare cu legislația pertinentă și aplicabilă speței, Colegiul consideră recursul ca fiind neîntemeiat şi care urmează a fi respins, cu menținerea actului judecătoresc atacat din următoarele considerente.

Termenul de declarare a recursului.

Potrivit prevederilor art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile din data comunicării.

După cum a fost indicat anterior, încheierea recurată, de restituire a cererii de chemare în judecată, a fost emisă la 1 noiembrie 2023, iar recursul a fost depus la data de 16 noiembrie 2023. Corespunzător, Colegiul concluzionează că reprezentantul S.A.

„Orange Moldova” a înaintat recursul în termen de 15 zile din data emiterii actului judecătoresc contestat.

Cu referire la încheierea instanței de fond din 23 octombrie 2023, prin care nu s-a dat curs acțiunii, Colegiul ține să specifice că respectivul act judecătoresc se contestă doar odată cu fondul cauzei. Corespunzător instanța de recurs constată, că partea reclamantă a contestat ambele încheieri a instanței de fond, emise în actuala pricină, în interiorul termenului prevăzut de Lege.

Cadrul legal pertinent aplicabil raportului juridic litigios.

Conform prevederilor art. 423 alin. (1) Cod de procedură civilă, încheierea dată în primă instanţă poate fi atacată cu recurs, separat de hotărâre, de către părţi şi de ceilalţi participanţi la proces în cazurile prevăzute de prezentul Cod şi de alte Legi, precum şi în cazurile în care încheierea face imposibilă desfăşurarea de mai departe a procesului. Totodată, în corespundere cu prevederile art. 171 Cod de procedură civilă, se supune recursului doar încheierea judecătorească privind restituirea cererii de chemare în judecată, iar încheierea prin care nu se dă curs acțiunii poate fi contestată doar odată cu fondul cauzei.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin. (1) Cod de procedură civilă, Curțile de Apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii.

Conform prevederilor art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului şi a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.

În corespundere cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul şi să mențină încheierea atacată.

În corespundere cu prevederile art. 168 alin. (2) Cod de procedură civilă judecătorul care a primit cererea de chemare în judecată spre examinare verifică dacă aceasta întrunește exigențele prevăzute de lege. Dacă cererea de chemare în judecată nu întrunește exigențele prevăzute de lege, urmează a fi aplicate prevederile art. 171 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Conform art. 171 Cod de procedură civilă:

(1) După ce constată, că cererea a fost depusă în judecată fără a se respecta condiţiile art. art. 166 şi 167 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecătorul emite, în cel mult 5 zile de la repartizarea cererii, o încheiere pentru a nu se da curs cererii, comunicând persoanei care a depus cererea acest fapt de încălcare şi acordându-i un termen rezonabil pentru lichidarea neajunsurilor.

(2) Dacă persoana care a depus cererea îndeplinește în termen toate cerințele enumerate în încheierea judecătorului, cererea se consideră depusă la data prezentării inițiale în judecată. În caz contrar, ea nu se consideră depusă şi, împreună cu actele

anexate, se restituie reclamantului printr-o încheiere judecătorească ce poate fi atacată cu recurs.

De asemenea, conform prevederilor art. 110 Cod de procedură civilă termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces şi alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte. La fel, potrivit art. 113 Cod de procedură civilă dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Starea de fapt și circumstanțele pricinii. Aprecierea instanței de recurs.

Potrivit materialelor pricinii Colegiul a stabilit, că la data de 16 octombrie 2023 avocatul Carmanschi Vitalie, acționând în numele și interesele reclamantei S.A. ,,Orange Moldova", în baza mandatului avocațial nr. 2034609 din 18 ianuarie 2023 s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Șchiopu Victor, solicitând încasarea datoriei în mărime de 6974,85 MDL și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 23.10.2023 s-a dispus a nu da curs cererii de chemare în judecată, potențialului reclamant fiindu-i acordat un termen de 3 zile din momentul primirii copiei de pe încheiere, pentru lichidarea neajunsurilor și, anume, prezentarea de către reclamanta S.A. ,,Orange Moldova" a dovezii achitării taxei de stat în original, cu ștampila instituției emitentă.

În continuare, prin încheierea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 1 noiembrie 2023, a fost restituită cererea de chemare în judecată depusă de S.A. ,,Orange Moldova" către Șchiopu Victor privind încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată, în temeiul art. 171 alin. (2) Cod de procedură civilă, pe motiv că reclamantul nu a înlăturat în termenul acordat de instanță neajunsurile indicate în încheierea, prin care nu s-a dat curs cererii.

Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond, la data de 16 noiembrie 2023 avocatul Carmanschi Vitalie, în numele și interesele reclamantei S.A. ,,Orange Moldova", a declarat recurs împotriva actului judiciar sus-numit, solicitând casarea acestuia și restituirea cauzei la rejudecare.

21 august 2023 C.A. ,,General Asigurări" S.A. s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Hasnaș Andrei, solicitând încasarea sumei de 428448,70 MDL cu titlu de prejudiciu material și compensarea cheltuielilor de judecată.

Astfel, potrivit modului de evoluție a situației Colegiul atestă corectitudinea soluției date de prima instanță, deoarece s-a dispus restituirea cererii de chemare în judecată pentru neînlăturarea neajunsurilor, expuse în încheierea din 23 octombrie 2023 și, anume, reclamanta S.A. ,,Orange Moldova" nu a prezentat dovada de plată a taxei de stat. Colegiul nu poate admite motivele invocate de reprezentantul recurentei, cum că la materialele cauzei a fost prezentat un contract de mandat încheiat între reclamanta S.A. ,,Orange Moldova", în calitate de mandant şi ,,PFB Legal Consulting" S.R.L., în calitate

de mandatar, potrivit căruia mandatarului i s-a acordat dreptul de a achita, din cont propriu, cheltuielile de judecată în mărimea stabilită de legislaţia în vigoare pentru înaintarea acţiunii în instanţa de judecată. Or, odată ce reclamanta S.A. ,,Orange Moldova" s-a adresat cu acțiune privind încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată în beneficiul său, urmează a fi prezentat anume bonul de plată a taxei de stat achitat anume de S.A. ,,Orange Moldova", dar nu de o persoană terță. În acest sens Colegiul ține să accentueze că, existența contractului de mandat nu exonerează reclamanta S.A. ,,Orange Moldova" de a achita taxa de stat, deoarece în cadrul proceselor judiciare, potrivit cadrului legal existente, persoanele juridice nu pot fi reprezentate de persoane juridice, modul de reprezentare fiind prescris, iar modalitatea și regulile de reprezentare în instanță având un caracter exhaustiv nu pot fi modificate de părțile procesului la latitudinea sa. Corespunzător, Colegiul reiterează că S.A. ,,Orange Moldova", înaintând acțiunea în instanță, urma să achite taxa de stat dispusă de instanța de fond prin încheierea de a nu da curs, exercitarea acestei obligații de o altă persoană juridică fiind inadmisibilă.

Ajungând la concluzia expusă, de a respinge cererea de recurs Colegiul a pornit și de la mizele recursului în prezenta cauză şi exigenţele procesului echitabil, care obligă respectarea principiul egalităţii armelor în proces. De altfel, conform jurisprudenţei CtEDO (Ghirea contra Moldovei, cererea nr. 15778/05, hotărârea definitivă din 26 septembrie 2012), principiul egalităţii armelor este unul din elementele noţiunii mult mai largi a procesului echitabil, care prevede că fiecare parte trebuie să beneficieze de o posibilitate rezonabilă de a prezenta cauza sa în condiţii care să nu-i plaseze într-o situaţie net dezavantajoasă în raport cu partea adversă. În acest sens Curtea notează, că aplicarea regulilor privind termenele de procedură este susceptibilă de a încălca principiul egalităţii armelor, în măsura în care fiecare dintre părţi nu se vor bucura de aceleaşi mijloace pentru a prezenta argumentele sale (Varnima Corporation International S.A. vs Grecia, nr. 48906/06, §27 din 28 mai 2009; Ben Naceur vs Franţa, nr. 63879/00, §32, 03 octombrie 2006; Wynen contra Belgiei, nr. 32576/96, §32, CtEDO 2002-VIII). Colegiul precizează, că în circumstanţele expuse se impune concluzia, că însuşi recurentul/reclamant nu a respectat și utilizat drepturile sale procedurale şi s-a eschivat de la îndeplinirea actelor de procedură în măsura stabilită de normele de drept procedural, ca ulterior să invoce încălcarea acestor drepturi. Or, părţile urmează să-şi valorifice drepturile garantate de Lege în termenul stabilit, aspect specific şi speţei deoarece, în conformitate cu art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanţilor la proces, în primul rând a părţilor, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecăţii, precum şi de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea şi mijloacele procedurale de apărare.

Ca consecință, nelichidarea neajunsurilor expuse de prima instanță în încheierea sa din 23 octombrie 2023 de către reclamant, în circumstanțele descrise, au dictat adoptarea soluției de restituire a cererii de chemare în judecată, instanța de fond neavând o altă opțiune legală de a acționa. Or, potrivit dispoziţiilor art. art. 14 și 16

Cod de procedură civilă, în lumina interpretărilor date de CtEDO principiului preeminenţei dreptului, actele de dispoziţie judecătorească, în speţă, încheierea instanței de fond potrivit căreia s-a instituit termen de înlăturare a neajunsurilor procedurale pentru a fi posibil de dat curs acțiunii și a asigura o bună și normală derulare a procedurii, este obligatorie atât pentru participanţii la proces, cât şi pentru instanţa de judecată care a emis actul în cauză, obligaţie ce se regăseşte şi în principiile fundamentale a procedurii civile, la art. art. 9 și 26 Cod de procedură civilă, neexecutarea căreia afectează atât aparenţele de imparţialitatea obiectivă a instanţei, cât şi cele de echitate a procesului judiciar.

Din aceste considerente Colegiul reţine, că compania recurentă S.A. „Orange Moldova", urma să execute indicațiile instanței de fond, indicații obiective, necesare și legale și să înlăture în interiorul termenului acordat neajunsurile constatate, obligaţie pozitivă pe care ultima nu a executat-o.

În consecință, Colegiul nu are o altă soluție legală, decât a respinge cererea de recurs, deoarece partea nu a înlăturat neajunsurile indicate în încheierea instanței de fond, prin care nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată și, în consecință, instanța nu avea o altă opțiune legală, decât a restitui acțiunea. Or, exonerarea arbitrară a reclamantului de sancţiunile procedurale stabilite de prevederile legale precitate, în sensul prevederilor art. 10 Cod de procedură civilă, afectează exigenţele unui proces echitabil în sensul art. 6 CEDO, potrivit cărora instanţa de judecată are obligaţia de a asigura aparenţele de imparţialitate şi de a nu admite acte de intervenţie arbitrară în favoarea sau defavoarea uneia din părţi, având obligaţia concretizată şi de jurisprudenţa Curţii Constituţionale, potrivit căreia una din caracteristicile constituţionale ale statului de drept o constituie obligaţiunea statului, autorităţilor lui publice, instituţiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuţiilor lor, stabilite de Constituţie şi legi, or, instanţele de judecată nefiind o excepţie în acest sens (Hotărârea nr. 2 din 19.01.1998).

În acest sens, Colegiul consideră necesar de a reitera, că potrivit art. 2 alin. (1) Cod de procedură civilă, procedura de judecare a cauzelor civile în instanţele judecătoreşti de drept comun şi în cele specializate este stabilită de [...] Constituţia Republicii Moldova, de prezentul Cod şi de alte legi organice. Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispoziţiilor fundamentale ale Constituţiei Republicii Moldova şi prezentului Cod. Totodată, potrivit Hotărârii Curţii Constituționale nr. 3 din 20.01.2015, §41 importanţa principiului legalităţii presupune ca legea să fie respectată, această exigenţă există nu doar pentru indivizi, dar în egală măsură şi pentru autorităţile publice şi private, în măsura în care legalitatea vizează actele agenţilor publici, exigenţa este ca aceştia să acţioneze în limitele atribuţiilor care le-au fost conferite de lege, motiv din care, părțile în proces nu sunt scutite de obligațiile procesuale pozitive întru exercitarea corespunzătoare atât a drepturilor cât și obligațiilor legale. Or, în speță, partea recurentă nu a depus suficiență diligență, în

vederea exercitării obligaților procedurale avute și, ca urmare, prima instanță a dispus restituirea acțiunii.

Astfel, instanţa de recurs nu este în drept de a admite derogări de la prevederile legii comise de partea reclamantă/recurentă și de a-i acorda facilități în detrimentul celorlalți participanți ai procesului. Or, principiul preeminenţei dreptului, inserat în preambulul Convenţiei Europene şi Statutul Consiliului Europei, constituind în acelaşi timp un important impuls la adoptarea Convenţiei (Golder contra Regatul Unit al Marei Britanii, nr. 4451/70 din 21.02.1975, par. 34, f.d. 30), cât şi parte integrantă a Convenţiei în conformitate cu prevederile art. 31 alin. (2) al Convenţiei de la Viena cu privire la dreptul tratatelor din 23.05.1969, nu poate fi neglijat la soluţionarea pricinilor civile, potrivit prevederilor art. 12 Cod de procedură civilă.

Colegiul reţine că în circumstanţele speţei, sacrificarea principiului preeminenţei dreptului în sensul exonerării reclamantului/recurent de sancţiunile procedurale pentru omisiunile admise la etapa depunerii acțiunii în instanță, va avea *inter alia* drept efect defavorizarea procesuală a intimatului, deoarece asemenea acţiuni nu pot fi admise de către instanţa de judecată, decât în condiţiile expres stabilite de lege, în caz contrar, acţiunile arbitrare ale instanţei sunt incompatibile testului de imparţialitate obiectivă perceput de un observator informat şi dezinteresat. Imparţialitatea este esenţială pentru îndeplinirea adecvată a funcţiei judiciare, ea priveşte nu doar hotărârea însăşi, ci şi întreg procesul, prin care se ajunge la aceasta (valoarea 2, principiile de la Bangalore privind conduita judiciară).

Mai mult decât atât, potrivit definiţiei date în jurisprudenţa CtEDO noţiunii de certitudine legală, se menţionează *inter alia*, că legislaţia naţională trebuie să fie expusă cu o suficientă precizie pentru a oferi posibilitatea persoanelor de a-şi reglementa comportamentul în sensul posibilităţii obţinerii unor „consultaţii adecvate” de a prevedea în caz de necesitate la un nivel rezonabil, consecinţele, ce pot surveni în rezultatul anumitor acţiuni (Sunday Times vs UK 26.04.1979, §49).

Certitudine legală impusă regulilor de procedură civilă în calitate de condiţie *sine qua non* unui proces echitabil, vizează atât drepturile reclamantului/recurent, cât şi ale pârâților/intimați, motiv din care instanţa de judecată nu este în drept de a substitui voinţa legislatorului materializată în conţinutul normelor de procedură civilă, în vederea exonerării reclamantului de sancţiunile procedurale din motivul înţelegerii greşite a efectelor legale.

Astfel, după cum a fost indicat anterior, potrivit art. 171 alin. (2) Cod de procedură civilă, în cazul neîndeplinirii indicaţiilor instanţei de judecată din încheierea prin care nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată, instanţa o va restitui. Prevederile normei citate nu lasă la discreţia instanţei aplicarea sancţiunii procedurale, deoarece dispozițiile legale au un caracter imperativ şi produc efecte procedurale *ex jure* pentru reclamant cu titlu de consecinţă a neîndeplinirii în interiorul termenului instituit de instanţa de judecată, în vederea remedierii neajunsurilor din cererea cu care instanța a fost sesizată.

În această ordine de idei, Colegiul reţine şi dispoziţiilor art. 56 alin. (3) Cod de procedură civilă, potrivit cărora părţile au obligaţia să se folosească cu bună-credinţă de drepturile lor procedurale, iar conform prevederilor art. 10 Cod de procedură civilă, îndeplinirea defectuoasă a unui act de procedură este susceptibilă suportării de către partea culpabilă a urmărilor nefavorabile, stabilite, la caz, de art. 171 alin. (2) Cod de procedură civilă, exonerarea fiind inadmisibilă în condițiile stabilite de reglementările procesuale civile în vigoare.

Drept consecință, instanța de recurs atestă că soluția instanței de fond, de restituire a cererii de chemare în judecată din motivul neînlăturării în termen a neajunsurilor indicate în încheierea prin care nu s-a dat curs acțiunii, este una corectă, fiind conformă stării de fapt constatate, real existente și prevederilor legale aplicabile situației.

Corespunzător, în situația anterior descrisă, Colegiul constată că instanța de fond corect și întemeiat nu a dat curs acțiunii și, ulterior, a restituit cererea de chemare în judecată, corect a stabilit starea de fapt și corect a identificat și aplicat cadrul legal pertinent speței, adoptând o soluție legală în acest sens, iar motivele invocate de recurent în cererea de recurs fiind formale și neîntemeiate, reducându-se doar la critica subiectivă față de concluziile instanței de fond, necesită a fi respinse, cu menținerea actului judecătoresc atacat.

Reieșind din cele invocate și în conformitate cu prevederile art. art. 427 lit. a) și 428 Cod de procedură civilă Colegiul, -

d e c i d e :

Respinge recursul declarat de avocatul Carmanschi Vitalie, în numele și interesele reclamantei S.A. „Orange Moldova”.

Menține încheierile Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 1 noiembrie 2023, de restituire a cererii adoptată în cauza civilă inițiată la cererea de chemare în judecată depusă de S.A. „Orange Moldova” către Șchiopu Victor privind încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul adoptării.

Președintele ședinței **Ana Panov**
Judecător

Judecătorii **Viorica Mihaila**

Vitalie Cotorobai